

תחקיר

19 אלף נשים ישראליות (!) נאלצות לפנות כל שנה לשוק ההפלות הפיראטיות. במקרה הטוב, הן מגיעות לגינקולוגים שעוברים על החוק. במקרה הרע, ל"מומחים" מפוקפקים שכבר גרמו לאסונות. "7 ימים" שובר את קשר השתיקה סביב הצד האפל של הפסקות ההיריון בישראל

מחנת ההפלות השחורות

שׁוֹשׁ מוֹלָא < 20

רקת הספורות שנתרו עד שבדיקת היריון הביתי תראה לה את התשובה, רכורה ייח' לה שסימוני הקודים בערכה יתאימו, שאולי האיתור במחזור שלה הוא סתם מקרה. שהתשר בה תהיה שלילית.

אבל היא לא הייתה כזו. "את בהיריון", זעק לה מקלון הבריקה, "עכשיו מה?"

היא הייתה או נשואה, בת 32, עם תינוק בן שנה, רכורה (שם ברדו) לא מוכנה לספר היום למה לא רצתה עוד ילד, רק ש"זה לא התאים לי מהרבה סיבות". היא רק ידעה שני רברים בבירור: הראשון – שהיא חולמת להפילה; השני – שהיא לא יכולה לומר על כך מילה לבעלה. "פחדתי לספר לו שאני רוצה להפיל, כי הוא מסודתי וידעתי שהוא יתנגד", היא מספרת. "העובר כבר היה בין שבעה לשמונה שבועות ולא ידעתי מה לעשות". אלא שעל פי החוק היבש, במדינת ישראל 2013 לרכורה אין יותר מדי אפשרויות: אישה נשואה, בריאה ובגילה – לא תקבל אישור להפלה חוקית. המ' סלול היחיד שפתח בפניה הוא לפנות לשוק הפלות השחורות, תעשיית הפסקת הריונות שמשגשגת בארץ מתחת לרדאר של הגורמים הרשמיים. "נסוף שיתפתי חברה מהעבודה, היא המליצה על גינקולוג בכיר, ש'עושה את זה באופן פרטי' במרפאה שלו", משחזרת רכורה. "10:20 רקת גרירה, את החזרת הביתה חרשה ושוכחת מהכל", היא שיי כנעה אותי. החברה גם קבעה בשבילי את התור ובאה איתי לבדיקה הראי' שונה וגם למועד שנקבע להפלה".

את חזיתיה מה היה שפד

"כל דקה ודקה בחיים לא אשכח את היום האחר שבו גרפסו לי החיים. הבעתי, מש' קשקת כולי. הפקידה ברלסק ביקשה שאשלם 2,800 שקל במזומן ואחתום על טופס הסי' כמה ואז שלחה אותי לשבת בחדר המתנה קטן. המתח

עמו וזהו צעום, אחרי כמה רקת היילת נפתחה, האחת ביקשה שאכנס, אלכשחלוק ואחכה על המיטה לרופא ולמרדים. רציתי לקום ולברוח משם, אבל זה כבר היה מאוחר מדי. הם נכנסו, לא ריי' ברו איתי הרבה והדימו אותי.

"כשהתעוררת, מצאתי את עצמי בחדר התאוששות. האחת הגישה לי מיץ תפוחים ועוגיות – ואני רק כאר' בתי ורציתי להקיא. אחרי חצי שעה הרופא בא. הוא הסתכל עליי, אמר ש'הכל בסדר' ורשם לי אנטיביוטיקה. כשאני חושבת על זה היום, מדהים באיזו מהירות כבר הייתי בחוץ. זאת הייתה חוויה גוראית.

"חזרתי הביתה בכיתי, סבלתי מצמרמורות, היו לי בחילות, כאבי בטן ודימומים, אבל הייתי נבוכה מדי ללכת ולבקש עזרה. בסוף סיפרתי לבעלי, שמאוד כעס עליי. עברתי חודש קשה מאוד. בכיתי, כאבתי פידת הייתי בצער

ובריכאון, ואו התברר לי שהמחזור החודשי שלי ממשיך להתעכב."

מה חשבת שקרה?

"לא ידעתי מה לחשוב, אבל כשלא קיבלתי מחזור גם כעבור חודשיים ושלושה, עשיתי בדיקות היסטורוסקופיה, ואז התברר שיש לי חבלה ברפנות הרחם בעקבות שאיבת יתר במהלך הגרירה. והוא: אין יותר מה לעשות. אני לא סולחת לעצמי. בגלל פעולה של עשר רקת – גרפסו לי החיים לצמיי' תות. אני לא יכולה יותר ללדת. בתוך פחות משנה התגרשנו."

על פי נתוני משרד הבריאות, בישראל מתרחשות כל שנה בעשור האחרון בין 19 ל-20 אלף הפלות. אלו ההפלות שמאושרות על ידי הגורם היחיד שרשאי במדינת ישראל לאפשר הליך כזה: הועדה להפסקת היריון. אלא שלצד כל אלו מתרחשות בארץ – כך על פי הערכות – עוד כ-19 אלף הפלות נוספות. אלה הפלות "לא רשמיות", לא חוקיות, שמתרחשות במגוון רחב של מקומות.

כרוכים הבאים למחירת ההפלות הפיר' ראטיות של ישראל. כאן, הדיסקרטיות והמהירות שוות כסף. הרבה כסף: לפי הע' רכות והירות, מגלגל שוק ההפלות השחורות כ-80 מיליון שקל בשנה. במקרה הטוב, מבי' צעי ההפלות הם גינקולוגים מסורים, חלקם ידועי שם, שרואים בהפלות פרטיות וללא ועדה סיוע חשוב לנשים שנקלשו למצוקה. אחרים הפכו את ההפלות הפרטיות למקור הכנסה משגשג. כך או כך – זו עבירה על החוק, שרינה מאסר של חמש שנים. במקרה הפחות טוב, מגיעות נשים נואשות לידיהם המפוקפקות של מומחים מטעם עצמם, ואז המספרים עלולים להסתיים בסרגריה של ממש. לפני כשבועיים, למשל, הגיעה צעיי' רה מיפו לבית החולים וולפסון במצב קשה,

לאחר שכוצעה בה הפלה שחורה כזו. "30 שנה לא נתקלתי בהפלה כזאת פיראטית", אומר פרופ' אברהם גולן, מנהל אנגי נשים ויולדות כולפסון. "זה הזכיר לי את תקופת ההתמחות שלי בדרום אפריקה, כשכונת שבטים הגיעו לבית החולים ביוהנסבורג אחרי שרופא אליל רחף להן קרן של אייל".

החוק לא מאפשר

הזיכח הנצחי שסרוך בניצוע הפלה מלא' כחית – בין אלו החוגלים מתפיסה כי "מרוכר ברצח של יצור אנושי", לבין אלו החוגלים ב"זכות האישה על גופה" – מצא בישראל מעין פשרה. החוק בארץ מאפשר ביצוע הפלה בשני תנאים: הראשון, שדוערה להפסקת היריון תיתן אישור להפלה; השני, שהפסקת היריון תיעשה במוסד רפואי מוכר ובפיקוח משרד הבריאות. לגבי כל היתר, החוק קובע כי מחובר בעבירה פלילית שבגינה יוטלו חמש שנות מאסר, "על מי שגרם ביודעין להפסקת היריון של אישה – בין שבטיפול רפואי ובין שברוך אחת".

כך החוק. אבל מתחקיר "ג' ימים" עולה, כי המציאות בשטח שונה, ומספרן של הנשים שפונות לבצע הפלות פרטיות בשוק השחור הוא כאמור גבוה במיוחד. אישור לכך אפשר למצוא בסקר שנערך על ידי מכון גיאוקרטוגרפיה עבור מחלקת המחקר של ארגון "משפחה חדשה" בראשות עו"ד אירית רזנבלום.

תוצאות הסקר, שמתפרסמות כאן לראשונה,

נה, מצביעות על כך כי מתוך כלל ההריונות בישראל, כמעט רבע – 22 אחוז – מסתיימים בהפלה מלאכתית.

הסקר העלה כי כ-19 אלף נשים בשנה עוברות הפלה פרטית והפלה שחורה, ואילו היתר (כאמור, בין 19 ל-20 אלף נשים נוספות) הסתייע בוועדות המוסמכות לאישור הפלות בבתי החולים. תוצאות הסקר גם מעלות, אולי בניגוד למצופה, כי אין הברל בין מספר הנשים הרות שבוחרות לבצע הפלות שחורות, לבין מספרן של הנשים החילוניות שביצעו הפלות כאלו. לעומת זאת, מבין הנשים שבוחרו לפנות לוועדות המוסמכות בבתי החולים, רק 30 אחוז היו רתיות, לעומת 70 אחוז חילוניות.

הסקר מפרד עוד מיתוס לגבי אותן הפלות שחורות: לא מרוכר רק בנשים משכבה סוצי' אקונומית נמוכה או מהשוליים החברתיים של ישראל. יותר מרבע מהמבצעות "הפלה שחור' היו בעלות הכנסה של יותר מ-10,000 שקל בחודש.

לפי הסקר, האזור שבו מתבצעות מרב ההפלות השחורות בישראל הינו חיפה והצפון (32 אחוז), לאחר מכן תל-אביב ומכיבותיה (28 אחוז), אזור השרון (21 אחוז), ולבסוף אזור ירד' שלים והדרום (19 אחוז).

אם כך, מתחת לפני השטח שוק ההפלות השחורות משגשג. כל זאת – בניגוד לחוק. כן, גם אם מרוכר ברופא מורשה, המבצע את ההפלה בקליניקה הפרטית שלו. "חוק העונשין קובע במפורש כי הפסקת היריון

חצי", הוא משחזר. "היא ביצעה את ההפלה בביתה, על ידי אישה שלא ברור מה הכשרות, והגיעה אלינו עם זיהום חמור ברחם, שנגרם כתוצאה משימוש בכלים לא סניטריים. לא ברור אם זה היה במסרגה או כנרול אחר. היא הגיעה עם חום גבוה וסבלה מחולשה, כאבי בטן והפרשות מהגורתיק. אם היא לא הייתה מטור פלת על זיינו מיירית, היינו נאלצים לכרות לה את הרחם, ולפעמים אפילו הפעולה הזאת לא מצילה. נאבקנו על חייה במשך כמה ימים והצלחנו להציל אותה ואת הרחם שלה".

ידוע מי ביצע לה את ההפלה?

"לא, ניסינו לדובב אותה. היא לא נשואה, יש חשש לחייה אם הדבר ייודע. היא סירבה בתוקף למסור לנו אינפורמציה על אודות אותה אישה, והמכירה לומר רק שהטיפול עלה לה 500 שקל. מובן שהעברנו תלונה למשטרה, כדי שהאישה שביצעה את ההפלה לפחות לא תהרוג מישהי אחרת. נשים שרוצות לעשות הפלה חייבות לדעת כי החיים שווים יותר מכל סכום כסף או כושה, והן צריכות לפנות רק לבתי חולים שמיוערים וערוכים למטרה זאת. הפסקת היריון מותרת בחוק רק בבתי חולים, ועוברתית, הוועדות הרפואיות המוסמכות מאשרות 98 אחוז מהבקשות".

בעמותת הנשים היפואית "אל ערוס"

לא היו מופתעים מסיפוריה של הצעירה

רה. "לא שמעתי על המקרה הזה, כי

מטעמים מובנים זה נשמר בסוד".

אומרת יו"ר העמותה ספא יונג. אבל לרובי ריה במגזר הערבי, חוסר הסודיות לאמצע עי מניעה, החשש מפני גורמי רת ולעתים החשש לספר אפילו לכעל את האמת מהזרים תערוכת נפיצה במיוחד.

ומה עורשות נשים במגזר שיש להן מודיענות לנישואי

"גם הן יעדיפו לא ללכת לוועדות של בית החולים ולא להיתקל בבירוקרטיה של הממסד. התהליך הזה לא פשוט עבור אישה כזאת, וגם אין לה זמן לכל הפרור צדורה ולהשיפה לגורמים שצריכים לבידוק את המקרה ומבקשים ממנה הסברים. אישה שנכנסה להיריון צריכה ללכת לרופא – כדי שהוא יפנה אותה לוועדה – ואו היא צריכה לעמוד מול הרופאים ולהמציא תירוצים לצורך הפסקת ההיריון שלה. בסוף עוד יגידו לה שאין אישור, וזה מפחיד אותה. לכן היא לא תפנה לוועדה מלכתחילה. או חלק מהנשים הלכות למי קומות אחרים כדי לפתור את הבעיה".

לאן למשל?

"הרבה הלכות לרופאים בקלקיליה. העיר נחשבת למרכז כילוי וקניחת, ונשים גם הלכות לשם לטיפול פנים, ועל הדרך – קובעות תור להפלה עם רופאים, שעושים את זה שם בלי בעיה, ושוב, אני מרגישה שמוכר בנשים נשואות שיש להן ילדים.

שיחה בין גינקולוג לבין כתבת "7 ימים":

רופא: באיזה שבוע את?

בין השישי לשביעי.

דוקטור, עזור לי, זה

אפשרי לעשות אצלך

את ההפלה?

רופא: תראי, זה לא

לטלפון. תבואי לכאן.

על הביקור הראשון אני

גובה 800 שקל.

אין בעיה. זאת לא

בעיה של כסף. רק

הדיסקרטיות. רק לא

ועדה. אסור גם

שבעלי יידע.

רופא: אני מבין את

הדחיפות. את יכולה

לבוא אליי כבר

היום אחרי 20:00

למרפאה? לא יהיה

פה כבר אף אחד

לפני כשבועיים

הגיעה לוולפסון

צעירה יפואית במצב

קשה, לאחר הפלה

שחורה. "30 שנה

לא נתקלתי בהפלה

כזאת פיראטית",

אומר פרופ' אברהם

גולן, מנהל אגף נשים

ויולדות. "זה הזכיר לי

את תקופת ההתמחות

שלי בדרום-אפריקה,

כשבנות שבטים

הגיעו לבית החולים

ביוהנסבורג אחרי

שרופא אליל דחף להן

קרן של אייל"

פרופ' אברהם נולן. "החיים שווים יותר מהבושה"

פרופ' משה בן עמי. "השקר הלבן נפוץ"

עו"ד אירית רוזנבלום. "יש אינטרס לכולם"

כאמור, רק לגבי הפלות חוקיות, דינוק של פי שניים לעומת שנת 2000.

לדברי פרופ' משה בן עמי, הפלה תרד פתית ניתנת לביצוע רק בשבעת השבועות הראשונים להיריון ומתבצעת באמצעות שילוב של שתי תרופות: מיפג'ין – שהוא חומר נוגד פרוגסטרון ונטילתו גורמת למות העובר, ולציטוסק – שגורם לפליטת החומר ההריוני מתוך הרחם.

נטילת התרופות מתבצעת בשני שלבים, וכעבור 10-14 יום נעשית ביקורת באמצעות אולטרה סאונד. סיכויי ההצלחה עומדים על 95 אחוז, והם עולים ככל שהתהליך מתבצע בשלב מוקדם יותר של ההיריון. בן עמי מדגיש כי "אין הפרדה בחוק בין הפלה תרופתית לבין הפלה כירורגית. בשני המקרים האישה חייבת לקבל את אישור הוועדה והיא חייבת להתבצע במוסד רפואי מוכר".

בשטת, נראה שלא יחזק היום שבו יד לנו הכדורים גם לרפואה השחודה. כחול – בעיקר בפיליפינים ובקריביים – התרד פות הללו הפכו למצרך מבוקש. באתרי סחר תרופות בחו"ל מצאנו כי כדורים נגריים למיפג'ין ולציטוסק נמכרים בכי 150 דולר.

ביצעה את ההפלה אצל אותו הרופא – פי רסמה בקולה שלה ברדיו. ראגנו להעביר לכל הגורמים הנוגעים בדבר את הסיפור הזה, אולם לפי התשובות שקיבלנו, לא נראה שלמישהו באמת אכפת. אנחנו ארגון שמטפל בנשים שלא רוצות להפיל, לא ברופאים שמבצעים הפלות" (תגובת משרד הבריאות במסגרת).

"עד שזה נופל"

ובינתיים, בעוד שוק ההפלות השחור משגשג, צוברת תאוצה בעשור האחרון שיטת סיום היריון חדשה יחסית: הפלה תרופתית. מרובר בהפלה שמבוצעת על ידי נטילת כדורים, ויתרונה הוא שאינה דורשת אשפוז, הדדמה והתערבות כירורגית. רשמית, הכדורים הללו מותרים לשימוש רק על ידי רופאים בבתי חולים. לפי נתוני משרד הבריאות, בשנה שעברה נוצעו 5,163 הפלות בדרך זו (נתוני המשרד הם,

ומה קורה כשלמערכת מגיע מידע על ביצוע הפלה פרטית לא חוקית מתברר שלא הרבה. נמאי אשתקד פורסמה מתוכנית של רזי ברקאי בגל"צ קלטת, ובה נשמעת צעירה מתוודה בפני מתגוררת של אגודת "אפרת", כי ביצעה הפלה פרטית לא חוקית לעובר בגיל 28 שבועות וקרי: היריון בחורש שביעיה. תלונה שהגישה האגודה בעקבות כך ליועץ המשפטי לממשלה, למשרד הבריאות ולמשטרה – לא מוצתה עד היום בטענה התי מודה, כי "האגודה לא טרחה עד היום לגבות את טענותיה נגד הרופא במסמכים".

אגודת "אפרת", כידוע, נאבקה נגד ביצוע הפלות (שאינן הכרחיות או מציאות חיים, כמובן), ולעתים דרכי פעיליה תה שנויות במחלוקת. אלא שכאן מדובר בעדויות לגבי רופא שקיים חשש כי עבר על חוקי המדינה. "האם זה תפקידי להימציא למשטרה ראיות ומסמכים?" תוהה ר"ד אלי שוסהיים, מנכ"ל "אפרת", ומסיביר: "הסיפור הזה פורסם בכלי התקשורת. הקלטת עם השיחה שבה האישה מודה כי